

คู่มือ

การป้องกันการรับสินบน
ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน
ตำบลพุศุวรรณ
ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๓

องค์การบริหารส่วนตำบลพุศุวรรณ
อำเภอแก่งกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี

คำนำ

คู่มือนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มิได้ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินจากบุคคลใดๆ ที่เป็นสินน้ำใจโดยเด็ดขาดแต่การรับทรัพย์สินข้างต้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องคำนึงถึงหลักการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมจากการรับทรัพย์สินนั้นๆ ด้วย หากการรับทรัพย์สินนั้นจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่ควรรับทรัพย์สินจากบุคคลใดๆ ที่ได้หยิบยื่นให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในมาตรา ๑๐๓ ที่ได้บัญญัติการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ที่เกิดจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จะเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเข้าใจในหลักการรับทรัพย์สินซึ่งเป็นต้นเหตุที่จะเป็นตัวนำทางให้เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจและหลีกเลี่ยงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการให้กันในโอกาสต่างๆ ก็จะเป็นผลดีและเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้มีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐและเป็นการลดการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนซึ่งเป็นเป้าหมายของส่วนราชการ ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและไม่มีประโยชน์ส่วนบุคคลแอบแฝงที่เป็นผลพวงมาจากการได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแยกแยะเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด มิให้มามีอิทธิพลในการปฏิบัติหน้าที่ได้แล้ว ก็จะช่วยส่งผลดีต่อประเทศชาติและเกิดผลดีต่อส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง

คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)

หลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถจำแนกได้เป็นสองกรณี ได้แก่

๑.เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้ประการหนึ่ง

๒.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ทั้งสองกรณีข้างต้นจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่ง ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามความในมาตรา ๑๐๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงได้แก่

- บุคคล ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือ
- พนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ
- พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ
- ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น
- และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ
- และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากบุคคลในโอกาสต่างๆ จะเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นต้นเหตุของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สืบเนื่องมาจากการได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่งต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

๑.การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา ๑๐๓ กับการห้ามดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามความในมาตรา ๑๐๐

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นรูปแบบหนึ่งของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รัฐสภาได้ตรากฎหมายไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะต้องได้รับโทษทางอาญา หลักการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาตรา ๑๐๓ จึงเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกตำแหน่ง โดยไม่จำเป็นต้องประกาศกำหนดตำแหน่งอย่างเช่นการห้ามดำเนินการตามความในมาตรา ๑๐๐ ดังนั้น การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๐๓ กล่าวคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะรับทรัพย์สินได้จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอนุญาตให้รับได้ ซึ่งรวมถึงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดดังนั้นกฎเกณฑ์ในเรื่องการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ตามมาตรา ๑๐๓ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด จึงได้นำไปใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยอนุโลมด้วย ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้ปฏิบัติในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ ตามมาตรา ๑๒๒ ได้แก่การระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องเนื่องเชื่อมโยงกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามความในมาตรา ๑๐๐ แต่ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องห้าม มิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ นั้น คณะกรรมการป.ป.ช. จะต้องกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องห้ามดำเนินกิจการ และต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินกิจการ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและมีการดำเนินกิจการในลักษณะเดียวกันกับ ที่ต้องห้ามตามความในมาตรา ๑๐๐ ก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ฝ่าฝืนก็จะมีผิด ตามกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้มีการบัญญัติห้ามไว้เป็นการเฉพาะแล้วแต่กรณี แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังไม่ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ นั้นก็จะต้องรับโทษในทางอาญา ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งได้บัญญัติลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ โดยการระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งรวมถึงการห้ามดำเนินกิจการที่เป็นการดำเนินกิจการของคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่ง มิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามความในมาตรา ๑๐๐ ไว้ด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งในกรณีนี้ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

การดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ตามความในมาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้แก่การดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี หรือ

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว หรือ

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้ดำเนินกิจการหรือมีการกระทำที่เป็นการกีดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมไว้เป็นการเฉพาะ เช่นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆอีกด้วย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง(ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นต้น แต่สำหรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่นและรองผู้บริหารท้องถิ่น เป็นตำแหน่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศกำหนดตำแหน่งมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา ๑๐๐ แล้ว ดังนั้นหากมีการฝ่าฝืนก็จะต้องรับโทษตามมาตรา ๑๒๒ ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา ๑๐๓ กับการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สินจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยาและตามกฎหมาย มาตรา ๑๐๓ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแล้วก็ตาม แต่ในการให้หรือรับทรัพย์สินนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการพนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐที่เป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐทุกระดับ ทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ ในการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐข้างต้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งมีหลักการที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติเป็นการเพิ่มเติม ในส่วนที่มีได้กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ต้องปฏิบัติ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้เพิ่มเติมด้วย

๒.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่ให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวซึ่งได้แก่คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดามารดาเดียวกัน เว้นแต่เป็นการให้ที่เป็นปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันและของขวัญที่ให้นั้นจะมีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนดไว้มิได้ ทั้งนี้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามมาตรา ๑๐๓

รวมถึงการห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา ไม่ว่ากรณีใดๆ เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่สามารถดำเนินการเรียกรับเงินในกรณีข้างต้นได้

๒.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้บังคับบัญชา จะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในการบังคับบัญชามีได้ เว้นแต่เป็นการรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ(ตามปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กัน) ซึ่งผู้บังคับบัญชารวมถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐและผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแล

๒.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ เว้นแต่เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยมและของขวัญมีมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในกรณีนี้ได้แก่การห้ามรับของขวัญจากผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง การร้องเรียน หรือการรับของขวัญจากผู้ประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่นการจัดซื้อจัดจ้าง การได้รับสัมปทานหรือการรับของขวัญจากผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจการใดๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่นการประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

๒.๔ การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นข้าราชการประเภทอื่นหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

๒.๕ เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชน ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับหรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจแทนการให้ของขวัญ

๓. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามความในมาตรา ๑๐๓ กับกรณียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้เมื่อการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นได้มี กฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้ และการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งการรับทรัพย์สินในกรณีนี้อาจจะเรียกว่า “สินน้ำใจ” ดังนั้น การรับสินน้ำใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดหากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถแยกแยะในการรับทรัพย์สินได้ว่าการรับทรัพย์สินนั้น เป็นเรื่องสินน้ำใจหรือสินบนแล้ว จะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับทรัพย์สินนั้นปฏิบัติผิดกฎหมายและจะเป็นโทษกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สินนั้น และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถแยกแยะหรือจำแนกได้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของการรับทรัพย์สินได้แล้ว ก็จะเป็นการที่สามารถป้องกันเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้มีการละเมิดประมวลจริยธรรม รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหา เจ้าหน้าที่

ของรัฐในเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และการป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐในภาครัฐได้

๓.๑ การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยา ได้แก่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสม ตามฐานานุกรบหรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาทหรือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้น เป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไปอันเป็นการให้ตามโอกาสหรือประเพณีที่มีการให้ทรัพย์สินแก่กัน

๓.๒ การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากผู้ให้ทรัพย์สินที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่และได้เรียก รับ ทรัพย์สินจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆการรับทรัพย์สินในกรณีนี้จึงเป็นการเรียกรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น จะมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๙ หรือตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐพ.ศ. ๒๕๐๒ แล้วแต่กรณี

การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีกฎหมายบัญญัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ทราบว่าเป็นกรณีใดบ้างที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินได้ กรณีใดบ้างที่เป็นกรับทรัพย์สินแล้วเป็นการเกิดประโยชน์ทับซ้อนหรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมหรือในบางกรณีเป็นการเรียกรับสินบน ดังนั้นหลักเกณฑ์ต่างๆที่รัฐได้กำหนดขึ้นมาข้างต้น เพื่อใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกิดความโปร่งใส และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมซึ่งจะทำให้การบริหารราชการแผ่นดินเกิดความเจริญก้าวหน้าสร้างความผาสุกให้กับประชาชนส่วนรวมและจะส่งผลให้ประเทศชาติเกิดความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

ในบทนี้จะกล่าวถึงกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งจะเป็นต้นเหตุนำไปสู่การดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ ดังนี้

๑. กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๓ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดนิยามความหมายของ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ญาติและประโยชน์อื่นใด ไว้ดังนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้แก่ตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

การได้กำหนดนิยามความหมายไว้ตามข้างต้นแล้ว ประกาศฉบับนี้ยังได้วางหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นการต้องห้ามตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๑๐๓ ไว้ ในกรณีต่างๆ ได้แก่หลักการรับ

ทรัพย์สินซึ่งได้กำหนดไว้ในประกาศ ข้อ ๕ การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เดินทางไปราชการหรือการไปศึกษาดูงานหรือทำภารกิจหรือปฏิบัติหน้าที่ใดๆในต่างประเทศไว้ในประกาศข้อ ๖ และการกำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ในประกาศข้อ ๕ และรวมถึงการกำหนดห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้ว ไม่ถึงสองปีด้วย ในการรับทรัพย์สินตามหลักการข้างต้น ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในข้อ ๗และข้อ ๘ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติและมีรายละเอียดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องทราบมีดังต่อไปนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็วเมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ให้นิยามคำว่า “ของขวัญ” “ปกติประเพณีนิยม” “หน่วยงานของรัฐ” “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” “ผู้บังคับบัญชา” และ “บุคคลในครอบครัว” และระเบียบในข้อ ๔ ถึงข้อ ๑๒ มีสาระสำคัญ ดังนี้

ของขวัญ หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหาหรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคา ทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิงตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใดการชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

ปกติประเพณีนิยม หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐผู้บังคับบัญชา ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

บุคคลในครอบครัว หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดา มารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชานอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันได้ การให้ของขวัญตามปกติประเพณีตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่ากรณีใดๆมิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามีได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับ รอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การ จัดซื้อจัดจ้าง หรือ การได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใดๆที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยมและของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรมและให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มิผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้ของขวัญให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดง ความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมาย ป.ป.ช.

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และ จำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดบทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์ประกอบของกฎหมายตามมาตรา ๑๐๓

๑.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามนิยามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำพนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงาน ของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่า ด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการ ปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ ดังนั้นจากนิยามเจ้าหน้าที่ของรัฐข้างต้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงได้แก่บุคคลผู้ ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหาร ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ เช่น ข้าราชการองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ข้าราชการกรุงเทพมหานคร พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล พนักงานเมืองพัทยาและ ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เป็นต้น พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งได้แก่หน่วยงานของรัฐ ที่มีทุนของรัฐเกินกึ่งหนึ่งขึ้นไป เช่น พนักงาน การกีฬาแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การ รถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิต บริษัทขนส่ง จำกัด เป็นต้น

พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้แก่หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้ง ในรูปแบบของ องค์กรมหาชน เช่น พนักงานสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สถาบันมาตรวิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและ สวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สถาบันอนุญาโตตุลาการ

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ

ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้น ในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

จากการยกตัวอย่างตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามนิยามเจ้าหน้าที่ของรัฐในมาตรา ๔ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ตามการยกตัวอย่างข้างต้นก็เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยเช่นกัน

๑.๒ องค์ประกอบของกฎหมายตามมาตรา ๑๐๓ การห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สิน(องค์ประกอบของกฎหมาย)มีดังนี้

๑. เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตามตัวอย่างที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๑.)

๒. ห้าม รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

๓. จากบุคคล (บุคคลธรรมดา(มนุษย์) นิติบุคคล (บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด สมาคมฯ))

๔. หลักเกณฑ์ ตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ๓ ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วย โดยอนุโลมย้อนกลับ (กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรับทรัพย์สินได้)

กรณีที่ ๑

๑. เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตามตัวอย่างที่กำหนดไว้ในข้อ ๑.๑.)

๒. รับ ทรัพย์สินหรือรับประโยชน์อื่นใด ได้

๓. เมื่อมี กฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้

การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีที่มีกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับได้ เช่นเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง หรือค่าจ้างได้ เนื่องจากมีพระราชบัญญัติเงินเดือน(หรือบัญชีแนบท้ายตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการ ประเภทต่างๆ)หรือเงินประจำตำแหน่งหรือระเบียบฯที่เกี่ยวกับค่าจ้าง ไว้เจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถรับเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทาง ค่าที่พัก ค่าพาหนะในการเดินทางไปราชการได้เนื่องจากมี พระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือตามระเบียบฯขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับเรื่องนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถ เบิกค่าที่พัก ค่าเดินทาง รับประทานอาหาร ในการไปฝึกอบรมสัมมนา ได้เนื่องจากมีระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๙เจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถรับเงินค่าสมนาคุณการเป็นวิทยากรได้ ทั้งนี้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒

กรณีที่ ๒ (ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ บทที่ ๒ ข้อ ๒.๒)

๑. เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓.๑.๑)
๒. รับ ทรัพย์สินหรือรับประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา
๓. ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

- ๓.๑ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
- ๓.๒ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
- ๓.๓ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เข้าข้อยกเว้น ในกรณีที่ ๒ เช่นการรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท (ข้อ ๓.๒) หรือที่มิใช่เป็นการรับทรัพย์สินจากญาติ หรือจากการรับทรัพย์สินที่เป็น การให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ที่มิใช่หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า กรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน) ผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาแล้ว จะต้องดำเนินการ ตามข้อ ๑ ถึงข้อ ๔ ดังนี้

๑. ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

๒. ต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดในทันทีที่สามารถกระทำได้

๓. เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุด วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

๔. ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุด มีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้ ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้ในทันที แต่ในกรณีที่ไม่สามารถคืนได้เพราะเหตุใดๆก็ตาม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้รับทรัพย์สินฯ ต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ฯ ให้กับหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้คืนหรือได้ส่งมอบแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

๕. ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้ผู้รับฯ แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงในทันทีที่สามารถทำได้ เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับทรัพย์สินไว้ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทันทีที่สามารถทำได้ เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น เพื่อวินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่และในกรณีที่มีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้ในทันที แต่ในกรณีที่ไม่สามารถคืนได้เพราะเหตุใดๆก็ตาม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้รับทรัพย์สินฯ ต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ฯ ให้กับหน่วยงานที่ตนสังกัดโดยเร็ว และเมื่อได้คืนหรือได้ส่งมอบแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

๖. ในการรับทรัพย์สินของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สิน แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้วแต่กรณี ในทันทีที่สามารถทำได้ เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่และในกรณีที่มีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้ ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้ในทันที แต่ในกรณีที่ไม่สามารถคืนได้เพราะเหตุใดๆก็ตาม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้รับทรัพย์สินฯ ต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ฯ ให้กับหน่วยงานที่ตนสังกัดโดยเร็ว และเมื่อได้คืนหรือได้ส่งมอบแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว

๒. บทกำหนดโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับทรัพย์สินฝ่าฝืนกฎหมาย

๒.๑. โทษทางอาญาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๓ จะต้องรับโทษ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๒ ซึ่งกฎหมายในมาตรา ๑๐๓ บังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกตำแหน่ง

บทบัญญัติ มาตรา ๑๐๓ ได้บัญญัติไว้ในหมวด ๙ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ประกอบกับเมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการบัญญัติให้ความผิดในหมวดที่ ๙ นี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ตามความใน มาตรา ๑๐๓/๑

๒.๒. การรับทรัพย์สินที่เป็นการรับสินบนตามกฎหมาย

เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินจากบุคคลใดๆหากเป็นการได้รับทรัพย์สินที่ไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๐๓ แล้วจะต้องได้รับโทษทางอาญาตามโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๒ แต่หากเป็นการรับทรัพย์สินที่เป็นการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้รับทรัพย์สินจะต้องได้รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตาม มาตรา ๑๔๙ และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้กระทำความผิดกฎหมายจะต้องรับโทษในทางอาญาซึ่งกฎหมายได้ระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิตหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำความผิดอาจจะต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามมาตรา ๖ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษในทางอาญาซึ่งกฎหมายได้ระวางจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

ดังนั้น การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องพิจารณาว่าในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจะต้องคำนึงถึงกฎหมายว่าเป็นกรณีการรับทรัพย์สินที่มีกฎหมายอนุญาตให้รับได้ ในกรณีใดกรณีหนึ่งตามหลักการรับทรัพย์สินหรือไม่หรือเป็นกรณีที่กฎหมายห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินอย่างเช่นกรณีที่เป็นการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติในการรับทรัพย์สินตามมาตรา ๑๐๓ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในระหว่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกตำแหน่ง จะต้องไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคลที่ไม่ใช่ญาติ หรือจากการให้ที่ไม่เป็นการให้ในลักษณะที่เป็นการทั่วไป สำหรับการรับทรัพย์สินจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องหลีกเลี่ยงการรับแต่ถ้าหากว่ามีความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีรักษาไมตรีและมิตรภาพกันไว้ และเป็น การให้ที่มีมูลค่าหรือราคาเกินกว่าสามพันบาท ของการให้ในแต่ละโอกาส ต่อคนต่อครั้ง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับ จะต้องรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดนั้นๆต่อผู้บังคับบัญชาสูงสุดของตน หรือต่อผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอนหรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

๒. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดในภายหลังที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรับทรัพย์สินนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในมาตรา ๑๐๓ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิให้รับทรัพย์สินไว้เป็นการต่อเนื่อง โดยห้ามมิให้การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ต่อไปเป็นเวลาอีกสองปี นับแต่เจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งใดๆ ได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้วางแนวทางปฏิบัติ ในการรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไว้ สำหรับกรณีที่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่มีมูลค่าเกินสามพันบาท หรือในกรณีที่เป็นการรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นไปตามประกาศข้างต้นไว้ ดังนั้น การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วยังไม่ถึงสองปี จึงรับได้เฉพาะกรณีที่มีกฎหมายหรือกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย หรือการรับจากญาติ หรือการให้ในลักษณะที่เป็นการให้กับบุคคลทั่วไป สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติ ที่มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาส ไม่เกินสามพันบาทนั้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ที่ได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วจะไม่มีผู้บังคับบัญชาตั้งนั้นการรายงานขอรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้วแต่ยังไม่ถึงสองปี ต้องรายงานการขอรับต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗ .เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วยังไม่ถึงสองปี ในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

บทสรุป

เจ้าหน้าที่ของรัฐ(ทุกตำแหน่ง)จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ต่อเมื่อมีกฎหมาย กฎ หรือมีข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจของกฎหมายให้รับได้ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับข้างต้น จึงต้องมาพิจารณาตามหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายให้รับได้ การรับทรัพย์สินในเรื่องนี้จึงได้แก่ การรับเงินเดือน การรับเงินค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางไปราชการค่าที่พักในการเดินทางไปราชการ การรับสวัสดิการต่างๆที่ทางราชการจัดให้ทั้งในรูปแบบที่เป็นสวัสดิการปกติและการจัดสวัสดิการตามระเบียบการจัดสวัสดิการภายในของส่วนราชการ รวมถึงค่าสมนาคุณวิทยากร ค่าอาหารหรือค่าอาหารในระหว่างการอบรม ประชุมหรือสัมมนา เป็นต้น

๒. การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐนอกเหนือจากการรับตามกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจของกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งได้แก่การรับทรัพย์สินดังต่อไปนี้

๒.๑ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติ ได้แก่การรับทรัพย์สินจาก ปู่ ย่า ตา ยาย ลูกหลาน เหลน ลื้อ พี่ ลุง ป้า น้า อา หรือจากญาติของคู่สมรสในลักษณะของชั้นต่างๆในความเป็นญาติ เช่นเดียวกันกับที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ความเป็นญาติจึงมิได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น การรับทรัพย์สินในกรณีนี้ จึงไม่สามารถนำไปใช้ในการอ้างการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากนิติบุคคลได้ ประกอบกับการรับทรัพย์สินจากญาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรับได้โดยไม่จำกัดจำนวนในการรับ ทั้งนี้จะรับได้ในจำนวนเท่าไร จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการให้ของญาติที่เป็นผู้ให้ทรัพย์สินฯ

๒.๒ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา เช่นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

ในกรณีที่เป็นการรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินสามพันบาท ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ซึ่งในการรับนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับจะต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดในทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุด วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่ และในกรณีที่มีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้ ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้ในทันที หากเป็นกรณีที่ไม่สามารถคืนได้ก็ให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ฯให้กับหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

การรับทรัพย์สินฯของหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่าหรือของกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้ผู้รับฯแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงในทันทีที่สามารถทำได้ เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอน หรือในกรณีการรับทรัพย์สินฯของผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทันทีที่สามารถทำได้เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ซึ่งในกรณีนี้รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยที่จะต้องแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในทันทีที่สามารถทำได้เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นเพื่อวินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็นฯ และสมควรที่จะให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่และในกรณีที่มิคว่ำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินฯ ก็ต้องคืนทรัพย์สินฯที่รับไว้คืนให้แก่ผู้ให้ในทันที หากไม่สามารถคืนได้ก็ให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ให้กับหน่วยงานที่ตนสังกัดโดยเร็ว (ในทันทีที่สามารถคืนได้)

สำหรับการรับทรัพย์สินของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับทรัพย์สิน แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้วแต่กรณี ในทันทีที่สามารถทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่า สมควรที่จะให้รับทรัพย์สินฯหรือไม่ ในกรณีที่มิคว่ำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินฯ ก็ให้ผู้รับคืนทรัพย์สินฯที่รับให้กับผู้ให้ทรัพย์สินในทันที และถ้าไม่สามารถคืนทรัพย์สินให้กับผู้ให้ได้ ก็จะต้องส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ฯให้กับหน่วยงานที่ตนสังกัดโดยเร็ว (ในทันทีที่สามารถคืนได้)

๒.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้มีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เป็นการฝ่าฝืนการรับทรัพย์สินฯตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในมาตรา ๑๐๓ จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๒๒ ได้แก่โทษจำคุก ไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้กำหนดหลักการในการรับทรัพย์สินไว้เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเกิดประโยชน์ทับซ้อนหรือเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จากการได้รับทรัพย์สินฯจากบุคคลใดๆแล้วได้นำความสัมพันธ์ในส่วนตนที่เกิดขึ้นจากการรับทรัพย์สินนี้ เข้าไปมีอิทธิพลในการดำเนินการหรือวินิจฉัยสั่งการ ในการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งหากเกิดเหตุการณ์เหล่านี้ขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดินและจะส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมอย่างยิ่ง

แนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการรับสินบนของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลพยุหะสุวรรค์

ด้วยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้บัญญัติ การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ที่เกิดจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประกอบกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม จะเกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกับประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความเข้าใจในหลักการรับทรัพย์สิน ซึ่งเป็นต้นเหตุที่จะเป็นต้นทางให้เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมและ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ความเข้าใจและหลีกเลี่ยงการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการให้กันใน โอกาสต่างๆก็จะเป็นผลดีและเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้มีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตใน ภาครัฐและเป็นการลดการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการที่เป็น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมประกอบกับประกาศคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงได้วางแนวทางปฏิบัติในการป้องกันการรับสินบนของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน ตำบลพยุหะสุวรรค์ ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายให้รับได้
๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตาม จำนวนที่เหมาะสม ตามฐานานุรูป
๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือ มูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
๔. เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้น เป็นการให้ในลักษณะ ให้กับบุคคลทั่วไปอันเป็นการให้ตามโอกาสหรือประเพณีที่มีการให้ทรัพย์สินแก่กัน
๕. ในกรณีที่เป็นการรับทรัพย์สินที่มีมูลค่าเกินสามพันบาท ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ซึ่ง ในการรับนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับจะต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อให้ ผู้บังคับบัญชา วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่ และใน กรณีที่มีคำสั่งไม่ให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้ ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ ผู้ให้ในทันที หากเป็นกรณีที่ไม่สามารถคืนได้ก็ให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นให้กับ หน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็วตามแบบฟอร์มรายงานการรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมายหรือโดยธรรมจรรยา

๖. การรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากผู้ให้ทรัพย์สินที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือจากการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ และได้เรียก รับ ทรัพย์สินจากการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ การรับทรัพย์สินในกรณีนี้จึงเป็นการเรียกรับสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น จะมีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๙
๗. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้มีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่เป็นการฝ่าฝืนการรับทรัพย์สินตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในมาตรา ๑๐๓ จะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๒๒ ได้แก่โทษจำคุก ไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

แบบฟอร์ม

รายงานการรับของขวัญ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมายหรือโดยธรรมจรรยา

เรียน

ข้าพเจ้าชื่อ นามสกุล

ตำแหน่ง สังกัด

ขอรายงานการรับของขวัญ ดังนี้

๑. ของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับ มีลักษณะดังต่อไปนี้

ได้รับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นใดจากบุคคลอื่น ซึ่งมีโชัญชาติโดยมีลักษณะเป็นการให้แก่ข้าพเจ้าโดยเฉพาะเจาะจง และมีมูลค่าเกินกว่า ๓,๐๐๐ บาท

ได้รับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หา แต่มีจำนวนเกินกว่าความเหมาะสมตามฐานานุรูป

อื่นๆ (โปรดระบุ)

๒. ผู้ให้ของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด

หน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาคเอกชน

ประชาชน/ญาติ

อื่นๆ

๓. เหตุผลในการรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด

๓.๑ เทศกาลต่างๆ

วันขึ้นปีใหม่

สงกรานต์

ตรุษจีน

อื่นๆ

๓.๒ โอกาสสำคัญ

เกษียณอายุราชการ

การขอบคุณ

การแสดงความยินดี

การแสดงความเสียใจ

การต้อนรับ

การให้ความช่วยเหลือ

อื่นๆ

๓.๓ กรณีอื่นๆ

๔. การดำเนินการเกี่ยวกับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้รับ

ยึดถือเป็นประโยชน์ส่วนบุคคล

ส่งคืนแก่ผู้ให้

ส่งมอบให้แก่ส่วนราชการ

อื่นๆ

๕. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะประเด็นอื่นๆ

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง